

ling er slet og ret Individets personlige Dygtiggørelse. Jeg skal ved min Udtale af de tekniske Skoler ikke omtale den tekniske Skole i Kjøbenhavn. Den har et betydeligt større Tilskud end Skolerne i Provinserne. Jeg skal erkende, at den tekniske Skole i Kjøbenhavn er udmærket ledet og arbejder mønsterværdigt, og vi misunde den ikke den Fordel, den i pekuniær Henseende har, men jeg vil samtidig slå fast, at med samme Dygtighed føres det store Flertal af de tekniske Skoler i Provinserne. Da de tekniske Skoler etableredes ude i Provinserne, var Tilstrømningen ubetydelig og derfor selvfølgelig Udgifterne smaa. Man kunde den Gang nøjes med laante Skolelokaler, og Lærerkæfterne fik man hyppig gratis. Men Haandværkerne vare ikke længe om at indse den Betsignelse, der kom fra disse Institutioner, og saa kom Tilstrømningen i saa rigeligt Maal, at de laante Lokaler maatte ombrydes med egne Bygninger, og de billige Lærerkæfter maatte forandres til vellønnede og faste Lærere. Det skal imidlertid erkendes at Staten paa en anerkendelsesværdig Maade har støttet hele denne Bevægelse. Den har ikke alene ydet sit Bidrag til Undervisningens Drift, men den har ogsaa ydet Bidrag, hvad man kan se ogsaa af dette Finanslooforslag, til Opførelse af nye Skoler. Men hvad har alt dette bevirket? Det har bevirket en daagnende Trang til at lære. Tidligere var det den unge Lærling, der søgte disse Institutioner, men nu kan man gaa omkring paa de tekniske Skoler, og man vil se, at det er ikke længere alene Lærlingene, der frekventere dem, nej af Svende er der ikke ganske saa, og endog Haandværksmestre ser man tage Plads paa Skolebænken. Da Skolerne begyndte deres Virksomhed gjaldt det kun om Tegning, Regning og noget Dansk, men nu efterhaanden som Tiden er gaaet frem og Udviklingen med den, har det været nødvendigt at optage adskillige andre Fag, saasom Maskinlære, Naturlære samt en hel Del fremmede Sprog. Det kan ikke heller omtvistes, at Landhaandværkerne og selv de, der have levet og arbejdet under gunstige Vilkaar, have følt den knugende Mangel, det er at begynde sin selvstændige Forretning og være fuldstændig blottet for Forskaffelse af Bogsøring, Korrespondance o. s. v. Disse Fag maa absolut i Fremtiden med. Men hvorledes blive vel de fattigste Forhold, naar Statsstilskuddet ikke tilflyder disse Skoler i en saadan Udstrækning, som er nødvendig, for at Undervisningen kan fremmes, om ikke med Gløthed, saa dog med Nødsnødvendighed? De ville blive, at Timeantallet maa indskrænkes samt Elevantallet

ligeledes, og at mange, som komme og gerne ville søge Undervisning, absolut maa bortvises. Naar man ser af Andragendet, at Elevantallet allerede kun i et eneste Aar er forøget med 1,143 og Timeantallet med 10,539, beviser dette, hvorledes Interessen vokser, og samtidig maa ogsaa Kravet til Undervisningen absolut vokse. Og der kommer jo naturligvis tillige det til, at medens der, saa længe vi benyttede de laante Lokaler og de billige Lærerkæfter, var noget Forslag i Statsstilskuddet, saa er dette ikke længere Tilfældet, efterhaanden som man rejser den ene Bygning efter den anden, idet Indtægterne ikke blot skulle strække til til Lærerkæfternes Betaling, men ogsaa til Forrentning og Afdrag o. s. v. paa selve Bygningen. Jeg skal endnu, hvad denne Sag angaar kun tilføje dette, at alle sammen tale vi saa ofte om at hjælpe de smaa. Jeg er ogsaa aldeles overbevist om, at denne humane Tørløse absolut gør sig gældende hos en hel Mængde af dem, der udtale dette, men jeg vil samtidig bemærke, at Haandværkerstanden selvfølgelig, eller rettere sagt desværre, er plaget af den samme Forsænelighed og Forsinneslyst, der gaar gennem alle andre Samfundsklasser. En Haandværker, der er vel situeret, som har haft Naad og Gvne til at give sin Søn en god Opdragelse, ser langt hellere denne Søn erhverve sig Epauletterne eller tilkøbe sig en lykkelig Stilling som „noget paa et Kontor“ end han ser ham gaa i Faderens Fodspor, følge ham i Haandværket og gennem den bedre Opdragelse, han har faaet, udvikle dette til Fordel for sig selv. Ud af alt dette kommer det Forhold frem, at vi Haandværkere absolut maa rekrutteres fra de allertarveligste og fattigste Samfundsklasser. Her træffer man netop de smaa i Samfundet, thi de allerfleste af dem, der nu maa gaa ind og blive Haandværkere, have haft en Barndom, have levet under saadanne Forhold, at der ikke en Gang har været levet dem den nødvendige Tid til Erhvervelsen af den tarvelige Skoleundervisning, der tilhødes dem, og heller ikke levet dem Tid til Ovelse i Hjemmet, allerede af den Grund, at de som Børn have skullet være med til gennem deres legemlige Arbejde at erhverve Brødet. Se dem talder jeg Samfundets smaa, og jeg kan ikke tænke mig en smukkere Maade at hjælpe dem paa end ved i en modnere Alder at hjælpe dem til at erhverve sig de Kundskaber, som i Barndommen nægtedes dem. Og jeg kan paa egne, og jeg kan sige paa alle mine Standfællers Begvne, udtale, at den bedste Maade at hjælpe og fremme og udvikle